

RELIGIØS PRAKSIS I BUDDHISMEN

Når man tænker på, hvilke særlige handlinger buddhister udfører, ser man ofte for sig mennesker, der sidder med korslagte ben og lukkede øjne og mediterer. I virkeligheden er det kun en meget lille del af verdens buddhister, der mediterer. De fleste buddhister vil udføre fortjenstgivende ritualer som at bukke ærbødigt for statuer af buddhaer og bodhisattvaer, give små symboliske offergaver og recitere længere hellige tekster eller kortere *mantraer*, som er hellige lyde, der tænkes at indeholde ekstraordinære kræfter. Ved at sige mantraet forestiller man sig, at man kan påkalde den kraft, det repræsenterer.

▲ *Tibetanske buddhister udfører glidefald foran Jokhang-templet i Tibets hovedstad Lhasa. Ved at udføre glidefald og samtidig recitere "tilflugten til buddhismen" eller mantraer viser man sin hengivelse til buddhismen og forsøger at komme af med tilknytningen til sit ego. Samtidig giver det god fortjeneste og dermed god karma.*

► *Mange buddhister vil have et hjemmealter i stil med dette japanske, kaldet et butsudan. Her kan man ofre til de vigtigste bodhisattvaer og bede for de afdøde familiemedlemmer. På dette japanske hjemmealter kan man på øverste hylde se en såkaldt ihai, en mindetavle for et afdødt familiemedlem. Der er sat ofringer frem i form af blomster, frugt og lys.*

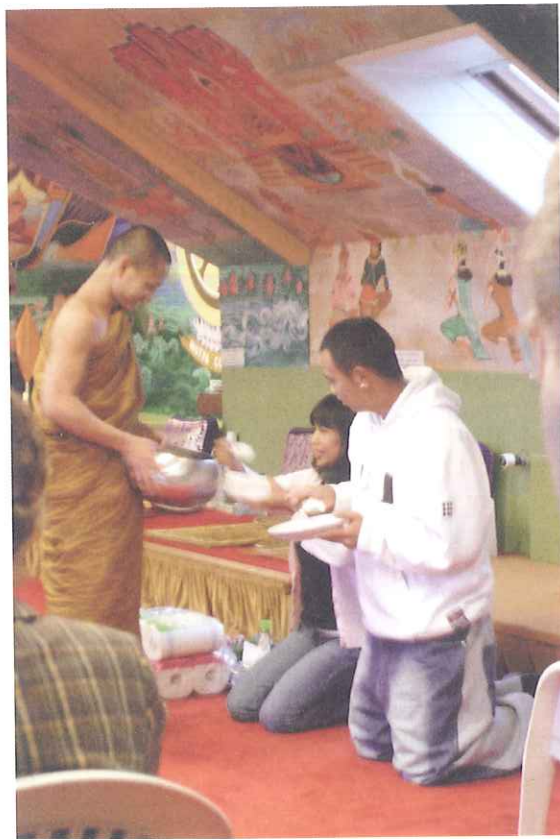

Nirvanisk, karmisk og apotropæisk (magisk) buddhisme⁶

Det er muligt at inddele buddhistisk praksis i tre typer, afhængig af, hvilket formål buddhisten har med sin praksis: Nirvanisk, karmisk og apotropæisk⁷ (eller magisk) buddhisme. Denne inddeling blev oprindeligt foretaget af antropologen Melford E. Spiro, da han studerede Theravadabuddhisme i Burma. De tre praksisformer kan iagttages på tværs af alle de forskellige buddhistiske retninger i dag.

Nirvanisk buddhisme praktiseres som regel af religiøse specialister som munke – eller af konvertitbuddhister i Vesten. Her fokuseres der på ved hjælp af meditation at slippe ud af samsaras kredsløb af død og genfødsel for at opnå nirvana.

Det er dog de færreste buddhister, der har tid og overskud til at meditere og praktisere nirvanisk buddhisme for allerede i dette liv at kunne slippe ud af samsara. De fleste lægbuddhister vil praktisere de to andre typer.

◀ *Buddhister giver ris som offergave til en munk i det thai-buddhistiske tempel Watpa i Dragør.*

⁶ Afsnittet "Nirvanisk, karmisk og apotropæisk/magisk buddhisme" bygger på Melford E. Spiro: *Buddhism and society: A great tradition and its Burmese vicissitudes*, University of California Press 1982

⁷ *Apotropæisk* betyder egentlig "ondtafværgende".

◀ *Koreanske buddhister og turister går omkring Tabotap pagoden, en stupa ved Bulguksatemplet i Gyeongju, Korea. Stupaer var oprindeligt en slags gravhøje for vigtige personer inden for den tidlige buddhisme. De kan i dag også indeholde hellige skrifter eller andre genstande med tilknytning til buddhismen. Stupaer symboliserer oplysning og giver velsignelse, og ved at gå omkring dem kan man få del i denne særlige kraft.*

Karmisk buddhisme praktiseres som regel af lægfolk, der ved hjælp af gode gerninger og ritualer arbejder på at forbedre deres position i samsara og opnå en bedre genfødsel gennem opsparede fortjenester og god karma.

Apotropæisk buddhisme fokuserer endnu mere dennesidigt på at forbedre livet i samsara. Her forsøger man ved hjælp af ritualer at afværge sygdomme, beskytte mod dæmoner,

få høsten sikkert i hus osv.

Religionsfagligt set er ingen af de tre måder at praktisere buddhisme på bedre eller mere rigtig end de andre. Ofte vil de tre praksisser fungere helt uproblematisk sammen. Munken, der praktiserer nirvanisk buddhisme, må ikke eje noget, der kan give ham tilknytning og begær. For at han skal kunne meditere og belære lægbuddhisterne om dharmaen, dvs. den buddhistiske lære, går han først tiggegang for at få fyldt sin risskål. De lægbuddhister, der giver ham ris, opsparer derved god fortjeneste ved at praktisere denne form for karmisk buddhisme. Ligeledes er det munke og præster som religiøse specialister, der udfører apotropæiske ritualer for lægbuddhisterne i templerne.

Meditationspraksissen, der ofte vil forbindes med nirvanisk buddhisme, kan også tilhøre den karmiske eller apotropæiske type. Således vil man møde buddhister, der siger, at deres meditation skaber karmisk fortjeneste, eller at den skaber så meget kraft, at man ligefrem kan påvirke naturkræfterne, dvs. være apotropæisk. I denne kategori kan man også finde de vestlige konvertitbuddhister, der ikke nødvendigvis vil meditere for at opnå nirvana, men blot mediterer for at opnå bedre personligt velvære.

▲ Ved Bulguksatemplet i Gyeongju, Korea, har buddhistiske pilgrimme selv bygget hundreder af små stupaer af småsten. Ved at bygge en lille stupa yder man et offer ved at vise sin hengivelse til buddhismen, og man opnår derved god fortjeneste og forbedrer sin karma.

BUDDHISTISK PRAKSIS

ØVELSE 4

- Hvilke buddhistiske forestillinger kommer i spil i de følgende fire kilder (tre tekster og et fotografi) – dvs. hvilke ting viser, at dette er kilder til buddhisme?
- Hvilke af kilderne er *indefra*, og hvilke er *udefra*? Hvordan kan man se det?
- Forsøg at anvende Melford E. Spiros tre typer af buddhisme, og find ud af, hvor man kan møde henholdsvis nirvanisk, karmisk og apotropæisk buddhisme i de fire kilder.
- Hvilke af Ninian Smarts dimensioner kommer i spil i disse fire kilder?

Arakwa Genki: De hellige skrifers gode fortjenester

TEKST 3

Sutraer er Buddhas nedskrevne ord, som hans disciple samlede efter at have fået dem fortalt. Sutra betyder "tråd", og buddhismens lære er skrevet ned som et stykke sammensyet stof. Sutraerne blev oprindeligt videregivet fra mund til mund. Når man læser dem højt, får man derfor stor fortjeneste. Det betyder ikke noget, hvis man ikke forstår ordene, for når man reciterer dem, viser Buddha sig for os igen.

Når vi reciterer sutraer, optjener vi god fortjeneste, som vi kan give videre til de døde, så vi derved kan hjælpe dem på Buddhas vej. For når man reciterer sutraer, læser man ikke kun for sig selv, men for alle. Alle får god fortjeneste, da vi alle står i dyb relation til hinanden. [...]

Zen – levende japansk buddhisme, 1998

Jørn Borup: Japanere på pilgrimsfærd

TEKST 4

Hvert sjette år valfarter japanerne til Zen-koji-templet, hvor en kopi af den antagelig ældste japanske buddha-figur vises frem fra sine gemmer til fri beskuelse.

Allerede de fyldte busser fra stationen og reklameskiltene i gaderne viser, at der er noget stort på færde. Souvenir-butikkerne og de små tehuse har travlt fra morgenstunden med at gøre klar. Menneskemylderet tager til. Flere ældre er klædt på i pilgrimsuniform med hvide dragter, bambushat og stok. Andre er mest turister på spirituel vandring, nogle i grupper fra lokale menigheder. Ved indgangen til den første store port står to buddhist-præster med bambushat, sorte gevandter og hvide tabi-strømper. For mønten, de putter i skålen, får forbipasserende en velsignelse, healende kropsberø-

ringer med en lille klokke og et smil. På tempelpladsen bag hovedindgangen er handelen i boderne med amuletter, rosenkranse, røgelsespinde og alskens religiøst kitsch i fuldt sving. Et sted kan man nedskrive sine bønner om lykke, sundhed eller rigdom på »ønskelister«, som præster til senere ceremonier vil velsigne og sende det rette sted hen. Der kommer flere og flere hen og berører den høje træstøje i midten med de hellige ord. Røgelseskarret bagved oser ud på ivrige hænder, der »smører« røgen på kroppen. Enkelte rækker hatten ind for derefter at tage den nu rensede og lykkebringende beklædning tilbage på hovedet. Fotograferne har travlt og gyldne dage. Den ene gruppe efter den anden skal have foreviget denne store dag. [...]

Kristeligt Dagblad, 24.05.2003

Buddhistisk meditation

Målet i buddhismen er at erkende sindets natur – selv at blive en buddha. Til det formål mediterer man. Meditation består i at berolige sindet og øve sig i at overskride forestillingen om et fast og uforanderligt "jeg" samt fastlåste ideer om den ydre verden.

I meditation kan man erkende sindets natur på tre måder: Via dets bevidsthed (indsigt), via dets kraft (energi) eller via dets evne til identifikation (hengivenhed). Sidstnævnte er igennem tiderne blevet priset som den hurtigste vej til erkendelsen. Her mediterer man på lama (guru yoga) og identificerer sig direkte med sin buddha-natur. Meditation på lama indeholder elementer fra både indsigtsens og energiens vej.

Vejen til befrielse og erkendelse

Buddhas lære består af viden om sindets natur (anskuelse), metoder til at virke-

liggøre dets kvaliteter (meditation), og råd om, hvordan man fastholder den opnåede indsigt i hverdagen (handling).

Befrielse er det første store mål på den buddhistiske vej. Befrielse betyder, at man erfarer, at krop, tanker og følelser er i stadig forandring og derfor ikke kan udgøre et virkeligt "jeg". Med oplevelsen af denne indsigt føler man sig ikke længere som skydeskive for livets lidelser.

Erkendelse er næste skridt og buddhismens endelige mål. Her gennemstråler sindets klare lys enhver erfaring. Der findes ikke længere nogen adskillelse mellem den der oplever, det der opleves og oplevelsen selv. I erkendelsen af sindets natur nyder sindet hvert øjeblik sine iboende egenskaber og er spontant og ubesværet til stede i alt.

buddha.dk

▲ Jizokult i Kamakura. Japansk kvinde ofrer vand til bodhisattva Jizo i Hasedera-templet i Kamakura. Jizo er især kendt som en bodhisattva, der hjælper folk ud af helvedes genfødselsverdener og som beskytter af børn og vejfarende.